

Jūs tur aizdomās par krimināli sodāmas darbības veikšanu

Jūs esat aizturēts kā aizdomās turētais, un jūs ir aizvedis sev līdzī kads izmeklēšanas dienests, piemēram, policija. Vai arī jūs esat uzaicināts uz nopratināšanu. Kādas ir jūsu tiesības, un kas notiek pēc tam, kad jūs esat nopratināts?

Šajā informatīvajā bukletā aprakstītas jūsu tiesības un pienākumi, kā arī tas, kā norit procedūra. Tāpēc izlasiet šo informatīvo bukletu rūpīgi.

Jautājumi?

Vai jums pēc tam vēl ir kādi jautājumi? Uzdodiet tos savam advokātam, policijai vai kādam citam izmeklēšanas dienestam, ar kuru jums nākas saskarties.

Tad, kad šajā informatīvajā bukletā tiek runāts par “policiju”, ar to var būt domāts arī kads cits izmeklēšanas dienests.

Vairāk informācijas varat atrast www.juridischloket.nl vai zvanot uz 0900-8020 (€ 0,25 minūtē).

Ja jūs nīderlandiešu valodā runājat vai saprotat šo valodu nepietiekami labi

Jūs nīderlandiešu valodā runājat vai saprotat šo valodu nepietiekami labi? Tādā gadījumā jums ir tiesības uz tulku. Par to jums nekas nav jāmaksā. Jums ir arī tiesības uz atsevišķu dokumentu tulkojumu kā, piemēram, apcietināšanas pavēles un tiesas pavēstes tulkojumu.

Jūs ir aizturējusi policija, un jūs esat nogādāts iecirknī

Ja policija jūs ir aizturējusi kā aizdomās turēto saistībā ar krimināli sodāmas darbības veikšanu, jūs par to nopratina. Tas nozīmē, ka policija drīkst jums uzdot jautājumus.

Jūsu tiesības:

- Jums ir tiesības zināt, par kādas krimināli sodāmas darbības veikšanu jūs tur aizdomās.
- Jums nav jāatbild uz jautājumiem (tiesības klusēt).
- Jums **pirms** (pirmās) nopratināšanas ir tiesības uz konfidenciālu sarunu ar advokātu.
- Jums ir tiesības uz advokāta klātbūtni nopratināšanas laikā, lai saņemtu palīdzību. Tālāk jūs varēsiet izlasīt par to vairāk.
- Ja jūs kaut ko nesaprotat, sakiet to policijai. Ziņojiet arī tad, ja jūs jūtaties slims, ja vēlaties runāt ar ārstu vai jums steidzami nepieciešama medicīniska palīdzība vai kādi medikamenti.
- Ja (palīg)prokurors nolemj, ka jums ir jāpaliek (policijas) iecirknī, tad jūs drīkstat lūgt, lai kādai trešajai personai (piem., ģimenes loceklim vai mājniekam) paziņo to, ka jūs tiek aizturēts. Dažreiz (palīg)prokurors var pieņemt lēmumu, ka šo informāciju pagaidām vēl nedrīkst izpaust. Šādā gadījumā viņš jums to dara zināmu.
- Jums nav Nīderlandes pilsonības? Tādā gadījumā jūs varat lūgt, lai jūsu valsts konsulātam vai vēstniecībai paziņo to, ka jūs tiek aizturēts.
- Jums ir tiesības iepazīties ar materiāliem, ja tādi pastāv. Atsevišķos

gadījumos prokurors var nolemt, ka to nedrīkst. Šādā gadījumā viņš jums to dara zināmu.

Cik ilgi policija jūs drīkst aizturēt?

- Atkarībā no nodarījuma, par kuru jūs tiek turēts aizdomās, jūs varat tikt aizturēts iecirknī ilgākais 90 stundas (3 dienas un 18 stundas).
- Ja pēc tam izmeklēšanas vajadzībām ir nepieciešams, ka jūs tiek aizturēts ilgāk, tad lēmumu par to pieņem tiesnesis. Pavaicājiet savam advokātam, ko jūs varat darīt, ja jūs nepiekrītat aizturēšanai vai lēmumam jūs aizturēt ilgāk.

Tiesības uz advokātu

Pirms policija jūs noprātina, jums ir tiesības uz pusstundu garu konfidenciālu sarunu ar advokātu. Eventuāli to var pagarināt vēl uz pusstundu.

- Ja jūs tur aizdomās par **ļoti nopietnas** krimināli sodāmas darbības veikšanu, kas sodāma ar 12 vai vairāk gadu ieslodzījumu (slepkavība, nonāvēšana), vai ja, ņemot vērā jūsu garīgo stāvokli, policija jūs atzīst par viegli ievainojamu personu, tad standarta procedūra paredz pieaicināt advokātu uz sarunu ar jums. Par to jums nekas jāmaksā.
- Ja jūs tur aizdomās par **nopietnas** krimināli sodāmas darbības – noziegumiem, par kuriem jūs var ieslodzīt arī pirms tiesas procesa (piemēram, ielaušanās), – veikšanu, tad jūs varat izvēlēties, vai jūs pirms nopratināšanas vēlaties runāt ar advokātu. Policija parūpējas par to, lai advokāts tiktu pieaicināts. Par to jums nekas jāmaksā.
- Ja jūs tur aizdomās par **mazāk nopietnas** krimināli sodāmas darbības veikšanu, tad jūs varat izvēlēties, vai jūs vēlaties runāt ar advokātu. Tādā gadījumā gan jums pašam vajag uzmeklēt advokātu un jāatlīdzina izmaksas par sarunu ar advokātu.

Arī nopratināšanas laikā jums ir tiesības uz advokāta klātbūtni, lai viņš jums sniegtu palīdzību. Ja jūs tur aizdomās par nopietnas krimināli sodāmas darbības veikšanu, jums par to nekas nav jāmaksā. Ja jūs tur aizdomās par mazāk nopietnu krimināli sodāmas darbības veikšanu, tad izdevumi par to ir jāsedz jums pašam.

Ja nav skaidrs, kura situācija ir spēkā jūsu gadījumā, tad jautāji:

- vai jūsu gadījumā advokāts tiek pieaicināts automātiski, vai arī jūs pats to varat izvēlēties;
- vai izmaksas par advokāta palīdzību jums ir jāsedz pašam.

Ja jūs pats pazīstat kādu advokātu, kura palīdzību jūs vislabrātāk gribētu izmantot, tad dariet to zināmu policijai. Ja jūsu advokāts nav pierakstīts pie tiesiskās palīdzības padomes, tad izdevumi ir jāsedz jums pašam.

Ja policija pirms advokāta pieaicināšanas nodod jūsu personiskos datus tālāk tiesiskās palīdzības padomei, tos iekļauj padomes lietvedībā.

- Ja jūs sākotnēji esat norādījis, ka nevēlaties advokāta palīdzību, jūs vienmēr varat šo lēmumu vēl mainīt.

- Ja jūs esat norādījis, ka vēlaties izmantot savas tiesības uz advokāta palīdzību, tad policija nedrīkst uzsākt jūsu nopratināšanu, pirms jūs esat runājis ar savu advokātu, izņemot gadījumus, kad runa ir par steidzamu nepieciešamību, kā, piemēram, dzīvību apdraudošu situāciju.
- Rēķinieties ar to, ka tas var prasīt zināmu laiku, pirms advokāts ierodas. Principā advokātam ir jāierodas divu stundu laikā pēc policijas paziņojuma.

Policija jūs ir uzaicinājusi uz policijas iecirkni, lai veiktu nopratināšanu

Ja policija jūs ir uzaicinājusi uz nopratināšanu, jo jūs tur aizdomās par krimināli sodāmas darbības veikšanu, jūs varat pats, pirms jūs tiek nopratināts, sazināties ar advokātu. Viņš jums var sniegt informāciju un juridisku padomu. Advokāts drīkst būt klāt arī nopratināšanas laikā. Ja jūs pieaicināt advokātu, tad izmaksas par to ir jāsedz jums pašam.

Jums ir sevi jāidentificē, tāpēc ņemiet līdzi kādu derīgu personu apliecinošu dokumentu (kā, piemēram, pasi vai vadītāja apliecību).

Ko advokāts var darīt jūsu labā pirms nopratināšanas?

Pirms nopratināšanas, advokāts var jūsu labā darīt, lūk, ko:

- sniegt sīkāku izklāstu par krimināli sodāmo darbību, par kuras veikšanu jūs tur aizdomās
- sniegt juridisku padomu
- izstāstīt, kā norit policijas nopratināšana
- izstāstīt, kādas ir jūsu tiesības un pienākumi nopratināšanas laikā
- sazināties ar jūsu ģimeni vai darba devēju, lai viņus informētu par jūsu situāciju (ja jūs to vēlaties)

Policija neklausās, ja jūs runājat ar savu advokātu. Viss, ko jūs izstāstāt savam advokātam, ir konfidenciāls. Bez jūsu piekrišanas advokāts nedrīkst ne ar vienu pārrunāt to, ko jūs esat izstāstījis. Arī ne ar policiju vai prokuroru.

Ko advokāts var darīt jūsu labā nopratināšanas laikā?

- Advokāts drīkst pirms nopratināšanas sākuma un nopratināšanas beigās izteikt piezīmes vai uzdot jautājumus amatpersonai, kas veic nopratināšanu
- Jūs vai jūsu advokāts drīkst nopratināšanas laikā lūgt nopratināšanas pārtraukumu, lai apspriestos. Ja jūs to darāt pārāk bieži, tad izmeklēšanas darbinieks jūsu lūgumu var noraidīt.
- Ja jūs nesaprotat jautājumus vai piezīmes, ja uz jums nopratināšanas laikā izdara spiedienu vai arī jūs sava veselības dēļ neesat tādā stāvoklī, lai varētu turpināt jūsu nopratināšanu, tad advokāts drīkst uz to norādīt nopratinātājam
- Kad nopratināšana ir pabeigta, jūs un jūsu advokāts drīkstat apskatīt nopratināšanas ziņojumu (sauktu arī par nopratināšanas protokolu) un, ja tajā ir iekļautas nepareizas ziņas, norādīt uz to.

Kas notiek pēc jūsu nopratināšanas?

Jūsu lietas izskatīšanu var pabeigt dažādos veidos:

Slēgšana

Jūsu lieta var tikt (nosacīti) slēgta. Tas nozīmē, ka kriminālvajāšanu pret jums neturpina. Tomēr lēmumam par lietas slēgšanu var būt pievienoti nosacījumi, kas jums jāievēro. Piemēram, aizliegums kontaktēties ar upuri un/vai sociālās rehabilitācijas uzraudzība ar īpašiem nosacījumiem. Jūs šos noteikumus neievērojat vai arī no jauna veicat krimināli sodāmu darbību? Tādā gadījumā jūs vēl aizvien var izsaukt uz tiesu šīs lietas sakarā. Tad jums tik un tā ir jāstājas tiesas priekšā.

Sods uz nolēmuma pamata

Ja prokurors uzskata, ka jūs esat vainīgs, viņš var piespriest jums sodu uz nolēmuma pamata. Sodu uz nolēmuma pamata var veidot, piemēram, naudas sods un piespiedu darbs. Sods uz nolēmuma pamata var ietvert arī braukšanas aizliegumu (tādā gadījumā jūs nedrīkstat vadīt nevienu transporta līdzekli) un/vai noteiktus uzvedības mērus (piemēram, aizliegumu kontaktēties vai obligātu sakaru uzturēšanu ar sociālo rehabilitāciju).

Jūs vēlaties uzreiz tikt vaļā no savas lietas? Tādā gadījumā jūs varat samaksāt naudas sodu uzreiz policijas iecirknī. Tas ir iespējams tikai tad, ja jūs pirms tam par to esat varējis apspriesties ar savu advokātu. Jūs samaksājat uzreiz? Tādā gadījumā lieta ir pilnībā izbeigta. Tas nozīmē, ka jūs vairs nevarat iesniegt nekādu iebildumu pret sodu uz nolēmuma pamata (iesniegt sūdzību pret sodu uz nolēmuma pamata).

Prokurors kā sodu uz nolēmuma pamata jums piespiež braukšanas aizliegumu vai piespiedu darbu? Tādā gadījumā jūs vispirms šajā sakarā uzklasa. Pirms šīs noklausīšanās sēdes jūs varat apspriesties ar advokātu. Viņš drīkst būt klāt arī noklausīšanās sēdē.

Jūs vēlaties, lai jūsu advokāts ir klāt noklausīšanās sēdē? Tādā gadījumā noklausīšanās sēde – ja tas ir nepieciešams – notiek kādā citā laikā. Lai noturētu noklausīšanās sēdi, var tikt izmantots arī video savienojums.

Transakcija

Prokurors var jums piedāvāt arī transakciju. Tas nozīmē, ka tiek uzstādīti noteikti nosacījumi. Ja jūs tos ievērojat, tad jūs izvairāties no tālākas kriminālvajāšanas. Vissvarīgākie nosacījumi ir: naudas soda samaksāšana, zaudējuma atlīdzināšana upurim vai atteikšanās no izņemtajiem priekšmetiem. Jūs neievērojat vai neievērojat laicīgi šos transakcijas nosacījumus? Tādā gadījumā jums jāstājas tiesas priekšā. Arī transakcijas nosacījumus jūs varat izpildīt uzreiz. Piemēram, ja jums nav nevienas zināmas patstāvīgas dzīves- vai uzturēšanās vietas Nīderlandē.

Tiesnesis

Jūsu lietu var arī nodot tiesnesim. Tādā gadījumā jūs saņemat tiesas pavēsti. Tajā ir rakstīts, par kādu krimināli sodāmu darbību jūs tur aizdomās, kā arī laiks un vieta, kur jūsu lieta tiks izskatīta.

Sodāmība vai nē?

Jūs pieņemat sodu uz nolēmuma pamata? Vai arī jūs piekristat prokurora transakcijas piedāvājumam? Tādā gadījumā par to – tieši tāpat kā tad, kad jūs notiesā tiesnesis – tiek izdarīts ieraksts tiesvedības dokumentos (soda reģistrā). Tas var nozīmēt, ka jūs nesaņemat apliecinājumu par labu uzvedību (VOG), kas jums varētu būt nepieciešams, lai stātos jaunā darbā vai praksē. Advokāts jūs var par to informēt sīkāk. Palūdziet arī policijai atsevišķu bukletu, kurā ir izskaidrotas tā iespējamās sekas.

Vairāk informācijas varat atrast: www.justis.nl/producten/vog.

Šī izdevuma autors ir:
Drošības un tieslietu ministrija
Postbus 20301 | 2500 EH | Den Haag

Marts 2017 | 101106

No šī informatīvā bukleta satura neizriet nekādas tiesības